

Teşekkür

Bu kitap bir tek benim adıma taşımakla birlikte içeriği son yıllarda birlikte çalışma şansını bulduğum çeşitli iş arkadaşlarımdan katkıları ve görüşleriyle de şekillendirildi. Burada onlara (alfabetik sırayla) teşekkür etmekten memnuniyet duyuyorum: Ricardo Hausmann, Murat İyigün, Robert Lawrence, Sharun Mukand, Lant Pritchett, Francisco Rodriguez, Andrés Rodriguez-Clare, Arvind Subramanian, Roberto Unger ve Andrés Velasco. Düşüncelerimi çeşitli biçimlerde ve çoğunlukla incelikli yöntemlerle, bazen düşünmeden söyledikleri bir söz bazen de uzun tartışmalar aracılığıyla etkilediler. Fakat bu sayfalarda yer verilen konular üzerinde gerçekleştirdiğimiz beyin fırtınası akademik kariyerimin en önemli olayı oldu ve bunun için onlara son derece minnettarım.

Aralarından ikisi özel olarak anılmayı hak ediyor. Ricardo Hausmann ve Roberto Unger'in birçok konu üzerinde hemfikir olduklarından kuşkuluyum; aslında entelektüel tabiatları böylesine farklı olan iki kişinin var olabileceğini düşünmek bile zor, fakat her ikisi de düşünce tarzımı dikkate değer bir biçimde etkiledi. Kusursuz bir akademisyen ve uygulamacı olan Ricardo Hausmann beni ekonomik büyüme konularında daha çok ve daha derinlikli düşünmeye diğer herkesten daha fazla zorladı. Büyüme politikalarının çerçevesini geliştirmeye yönelik enerjisinin, coşkusunun ve adanmışlığının ve bunu entelektüel açıdan sağlam, akademik açıdan da titizlikle yürütme tarzının eşi benzeri bulunmuyor. Onu Kennedy School akademik kadrosuna katılmaya ikna etmenin meslek hayatımda ve meslek hayatım için yaptığım en iyi şeylerden biri olduğu tartışmasız. Parlaklığıyla beni sürekli şaşırtan Roberto Unger hayatıma aniden girdi. Hiç tanışmamış olmamıza rağmen beklenmedik bir anda beni arayıp birlikte bir ders vermemizi istedi. Bana neyin evet dedirttiğini bilmiyorum. Önceleri derslerinin tek bir kelimesini bile anlamadığım için ona takılıyordum. Fakat birkaç yıllık deneyimden sonra kurumsal kalkınma konusundaki görüşlerim geri dönülmez bir biçimde değişti. Piyasayı destekleyen kurumların çeşitliliğini anlamamı herkesten çok o sağladı. Görüşlerimi benim asla yapamayacağım kadar iyi ifade etmek ve onlardan daha zengin içerimler çıkarmak konusundaki esrarengiz yeteneğiyle bir iktisatçı olarak sahip olduğum mesleki deformasyonları algılamama ve bir dereceye kadar üstesinden gelmeme yardımcı oldu.

Başka birçok kişi bu bölümlerin bazılarını veya hepsini okudu ve değişik zamanlarda geribildirim verdi. Philippe Aghion, Yılmaz Akyüz, Abhijit Banerjee, Nancy Birdsall, Avinash Dixit, Bill Easterly, Eduardo Engel, Ricardo Faini, Ricardo French-Davis, Arminio Fraga, Jeff Frankel, Richard Freeman, Jeffrey Frieden, Murray Gibbs, Steph Haggard, David Held, Gerry Helleiner, K. S. Jomo, Devesh Kapur, Dani Kaufmann, Michael Kremer, Frank Levy, Kamal Malhotra, Maggie McMillan, José Antonio Ocampo, Yung Chul Park, James Robinson, Mark Rosenzweig, Jeffrey Sachs, Gita Sen, Francisco Sercovich, Narcis Serra, Andrei Shleifer, T. N. Srinivasan, Joseph Stiglitz, Dan Trefler, Robert Wade, Michael Weinstein, John Williamson ve Roberto Zaghera ile yaptığım tartışmalardan ve onlardan aldığım yorumlardan özellikle yararlandım. Bu kişilerin tümünün genel görüşlerime katılmadığını söylemeye gerek yok; bazıları izleyen sayfalarda yer alan neredeyse her bir görüşle ilgili farklı düşüncelere sahip. Hiçbir imada bulunmaksızın hepsine teşekkür ederim.

Princeton University Press'ten Peter Dougherty beni yıllarca sabırla yönlendirip teşvik etmeseydi bu kitabı hazırlayacak cesareti bulacağımdan kuşkuluyum. Ayrıca verdikleri finansal destek için Carnegie Corporation'a (1. bölüm), Barselona'daki Center for International Relations and Development'a (CIDOB) (2. ve 3. bölüm), UN Industrial Development Organization'a (UNIDO, 4. bölüm), Uluslararası Para Fonu'na (5. bölüm), Munich Society for the Promotion of Economic Research'e (CESifo, 6. bölüm), Kennedy School Visions of Government Project'e (7. bölüm) ve BM Kalkınma Programı'na (UNDP, 8. bölüm) teşekkür ederim. Magali Junowicz ve Zoe McLaren (sırasıyla 4. ve 8. bölümlerle ilgili) muhteşem bir araştırma desteği sağladılar.

Hem John F. Kennedy School of Government hem Harvard Üniversitesi bu çalışma için muhtelif farklı şekillerde benzersiz bir kurumsal ortam sağladı. Tam formunda olan Kennedy School da pratik önem taşıyan araştırmaları teşvik etmek konusunda diğer kurumları gölgede bırakıyor. Bu bölümlerdeki fikirlerin çoğu ilk olarak okulun Uluslararası Ekonomik Politikalar Öğle Grubu'nun (LIEP) haftalık toplantılarında tartışıldı. Kennedy School'un ekonomik kalkınma yüksek lisans programındaki (MPAID) öğrenciler sonsuz bir esin kaynağıdır: Günün yakıcı meselelerini doğrudan ele alan titiz bir çalışma talep ederler. Öğrettiklerimle araştırmalarım ancak MPAID programı hak ettiği yere geldikten sonra gerçek anlamda birbirlerini tamamladılar. Harvard'ın Uluslararası Kalkınma Merkezi eksiksiz bir araştırma yardımı ve idari destek sundu. Kennedy School'da taleplerime ve düzensizliğime katlandıkları için özel bir teşekkürü hak eden olağanüstü

yetenekli bir dizi asistanım olduğu için de şanslıydım: Joanna Veltri, Mary Gardner, Michele Kane, Zoe McLaren ve Robert Mitchell. Asistanlarımdan sonuncusu, Robert Mitchell bu kitabı yayına hazırlamak için kendisine özgü verimli ve mütevazı tarzıyla ciddi bir çaba harcadı.

Bu kitabı eşim, hayatımın aşkı ve en yakın arkadaşım Pınar Doğan'a ithaf ettim. Yaşamıma girdiği günden itibaren beni değiştirdi, kitaplarla makalelerin yapabileceğinden çok daha fazla şey öğretti.

TEBLİĞLERLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Bölüm: İlk versiyonu P. Aghion ve S. Durlauf'un derlediği *Handbook of Economic Growth*, cilt 1A (North-Holland, 2005) içinde "Growth Strategies" başlığıyla yayınlandı. 2. Bölüm: İlk versiyonu J. Stiglitz ve N. Serra'nın derlediği *The Washington Consensus Reconsidered: Towards a New Global Governance* (Oxford University Press, yakında yayınlanacak) içinde "Growth Diagnostics" başlığıyla (Ricardo Hausmann ve Andres Velasco ile birlikte) yer aldı. Bu tebliği kitaba dahil etmeme izin verdikleri için Hausmann ve Velasco'ya teşekkür ederim. 3. Bölüm: İlk versiyonu J. Stiglitz ve N. Serra'nın derlediği *The Washington Consensus Reconsidered: Towards a New Global Governance* (Oxford University Press, yakında yayınlanacak) içinde "A Practical Approach to Formulating Growth Strategies" başlığıyla yer aldı. 4. Bölüm: Aynı başlıkla UN Industrial Development Organization (BM Sınai Kalkınma Teşkilatı) için hazırlanan ancak yayınlanmayan bir tebliğe dayanıyor. 5. Bölüm: İlk versiyonu *Studies in Comparative International Development* 35, no. 3 (2000) içinde "Institutions for High-Quality Growth: What They Are and How to Acquire Them," başlığıyla yayınlandı. 6. Bölüm: İlk versiyonu *CESifo DICE Report*, Şubat 2004 içinde "Getting Institutions Right," başlığıyla yayınlandı. 7. Bölüm: İlk versiyonu J. S. Nye ve J. D. Donahue'nin derlediği *Governance in a Globalizing World* (Brookings Institutions Press, 2000) içinde "Governance of Economic Globalization" başlığıyla yayınlandı. Bu tebliğin bazı kısımları *Journal of Economic Perspectives* (Kış 2000) içinde "How Far Will International Economic Integration Go?" başlığıyla yayınlanan yazımdan alınmıştır. 8. Bölüm: Bu, ilk önce Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, New York, 2001 içinde "The Global Governance of Trade as if Development Really Mattered," başlığıyla yayınlanan bir tebliğimin kısaltılmış ve güncellenmiş versiyonudur. 9. Bölüm: İlk versiyonu *Harvard Magazine*, Temmuz-Ağustos 2002 içinde "Globalization for Whom?" başlığıyla yayınlandı.